

ORADEA-MARE (NAGYVÁRAD)
30 decembrie st. v.
11 ianuarie st. n.

Ese în fiecare duminică.
Redacțiunea :
Strada principală 375 a.

Nr. 52.

ANUL XXVI.
1890.

Prețul pe un an 10 fl.
Pe $\frac{1}{2}$ de an 5 fl.; pe $\frac{1}{4}$
de an 2 fl. 70 cr.
Pentru România pe an 25 lei

Alecsandrila Mircești.

Comedie într'un act și în versuri.

(Încheiere.)

Alecsandri.

Ori ce altă simțire e rece, trecătoare;
A gloriei plăcere e singur stătătoare!...
A gloriei palate planază 'n ceruri sus;
La dâensele, o Negri! me simț atras și dus,
Le veți ce strălucite-s? în raze de lumină,
De lauri adumbrite, ca ziua tot senină,
Și fără de 'nserare. Eterne armonii,
Ca apele 'n cascade, sclipind de lumini vii,
Cu ne-amuțite graiuri vestesc din sferă 'n sferă,
Că gloria nu este fericea efemeră,
Că cine fericirea voește a gustă,
A gloriei palate se cade-a cercetă!...
Să știi că nému-ți este în lume un ném mare,
Născut din Roma mândră, Roma nemuritoare
Ș-apoi că tu pe nému-ți prin geniul teu domnești,
Acesta-i cel mai mare din doruri omenești!...
Să fii un Domn, un rege, popore să te-adore;
În forum, pretutindenii, poporul să te-onore,
Ceva este, de sigur!... Poetul e mai mult!
Un rege e 'ntemplantarea... poet e omul cult!
Pe Domni și imperatori poporele-i ascultă.
Căci graiul lor din lege își ia putere multă...
Poetul e mai mare, căci mare-i proclamat
De popul, făr' ca legea să-l fie obligat!...
Poetul e mai mare, puternic el conduce
Și inima și mintea națiunilor, le duce
Or unde el aspiră, la loc desfătător...
(Cu exploziune.) Un rege-i creatura, poetul creator!..

Negri. (Imbrățișând pe Alecsandri.)

Așa te vreu poete (*ridând*); dar colo e Agop... (*A-rată ușa.*)

Alecsandri.

Și dincolo Matilda. E vreme... ei așteptă,
E vreme ca cu toții să-i dăm pe partea dreaptă.
Dar cum? grăbește a spune... în minte-mi nici un strop

De patimi nu mai este... Matilda lui Agop
S'o dau, sânt gata, frate; dar cum gândești a face
Ca dânsul cu Matilda aice să se 'mpace?

Negri.

Eu nu știu, dar poetul cu creerul de foc
Nu află vre un mijloc?

Alecsandri.

Vr'un mijloc?... (*Pausă.*) Stăi
pe loc,

L'am prins și-i de minune... E mijloc încercat
Chiar de Voltaire; odată și lui i s'a întemplantat...

Negri.

Et quum summa miremur...

Alecsandri. (Ia haina lui Pălciu și-o îmbracă.)

Acî curând s'o chemi.

Negri. (Ridând.)

Ce vrei să faci, poete?

Alecsandri.

De Pălciu te mai temi?

(*Își pune pîrucă bătrână la oglindă.*)

Ajută-me din mine să fac o pocitură.
Ce crești? aste mustețe îmi fac bună figură?
Slutit sânt cum se cade?

Negri. (Ridând și ajutându-l să se grimeze.)

Ba deșu ești minunat,
Ea idealul astfel, nu cred că l'a visat.

Alecsandri.

Mult reu mie nu-mi pare, ăst rol să joc aice,
Să ved când ea vedé-va pe Pălciu ce va țice?
'Căci cine are parte d'al ei duios amor?
Poetul ce nu mîre. séu omul mîrîtor?
Poetu 'n veci e tinér, când omu 'mbătrânește...'

Negri.

E geniul, nu fața, ce 'ncântă și răpește.

Alecsandri.

Acum, îndată-aice, cocóna să-mi aduci
Și veți te stăpânește, de rîs să nu te-apuci.

Negri. (Îi strînge mîna și intră în camera unde este Matilda.)

Alecsandri.

Sînt slut de-ajuns îmi pare...

(*Merge la ușa din fund și chiamă.*)

Sfîrléză, vin' îndată.

Scena IX.

Alecsandri, Sfîrléză, Matilda, Negri, Agop.

Negri. (Intră cu Matilda în momentul când Alecsandri închide ușa din fund vorbind încet lui Sfîrléză.)

Poftim, intrați o! dîmnă; poetul te așteptă!..

Alecsandri. (Trăgînd de urechi pe Sfîrléză)
Așteptă hoțomane, acum te pocăesc...

Sfîrléză.

Dar ce-am făcut, cocóna?

Alecsandri.

In palme te snopesc!
Ce mi-ai făcut frumoasa cocónă cea sosită
Și care prin răvașe mi s'a făcut iubită?

(Se face că acum vede pe Matilda.)

A! dta psihimu! Matilda te numești,
Mi-ai scris multe răvașe; mi-ai spus că me iubești.

Negri. (Aparte.)

O! bravo Vasilică.

(Tare, către Matilda, arătîndu-l.)

Alecsandri!..

Matilda. (Remâne incremenită privind când pe Negri, când pe Alecsandri.)

Alecsandri. (Lui Sfîrléză.)

Afară!

(Sfîrléză ese. Lui Negri.)

Mi te-apucași de curte, ca eri ș-alaltă-seră?
(Cătră Matilda.) Matilda mea frumoasă... *(Se apropie de ea.)*

Agop. (Intre ușă)

Chiar dracul pe uscat.

Alecsandri.

Dar ce? tu fugi de mine?

Matilda.

Poetul cat aice!

Alecsandri.

Poetul e 'nainte-ți, că te iubește-ți dice.

Matilda. (Face un semn de îngrozire.)

Alecsandri. (Continuînd.)

Ce cugeți, că-i poetul? un Febus Apolon?
Virtutea în persónă, vr'un filosof. Solon?
Cređi că vedînd femeia și jună și frumoasă,
Se va 'ngrigi că dînsa are bărbat și casă?
Eu am cîntat natura; natură mîndră ești,
Ce-mi pasă de bărbatu-ți, de vrei să me iubești.

Matilda. (Aparte.)

Ce dice? grozăvie! *(Cu rezoluțiune.)* Poetul e pe lume
Tot ce-i sublim și nobil... e culmea făr' de nume,
Căci nimeni n'a umblat-o... patimi nu-l injosesc
S-ador așa ființă divină eu voesc,
A lui simțiri inalte nu duc la necinstire.
Eu tot ce-ai scris cetit-am...

Alecsandri.

Mi-e dulce norocire,
Căci astfel îmi e dată astăđi a ta iubire.

Matilda.

A mea iubire? nu știu... dar când eu te cetii,
Ferice că e viața d'atunci numai simții...
În prosa tristă-a ăilei al teu cînt me susține,
În versu-ți aflu visul și orele senine.
Poet eu te visasem...

Negri.

Și om ađi îl găsești.

Poetul e în carte-mi în lunca din Mircești!

Alecsandri. (Lui Negri.)

Îți mulțămesc Costache!

Matilda. (Aparte.)

O! da 'n Mircești nu este.

Și ăeu și cer și ăngeri sînt numai o poveste!

Alecsandri.

Pricepe, bre! Costache! Ci lasă-ne puțin;
Amorului nu-i place martor l'al seu suspin.

Matilda. (Merge înte lângă Negri și-i dice rugător.)

A! nu! te rog oprește!..

Negri. (Matildei.)

Dar veđi că nu se pôte.

Alecsandri. (Aparte.)

U! greu mi-e rolul astăđi! *(Tare lui Negri.)*

Cu sila te voi scôte.

Măi verișane, afară, de mai întărdiezi.
De când ești tu un martor la doi bieți amorezi,
Ci vin' aci Matildo. *(O ia de mână.)* Colea, lângă poet!
Te inspăimăntă barba-mi? Hei! fost-am eu băet
Frumos, tinăr odată.

Matilda. (Retrăgîndu-se.)

Alecsandri? oróre!

Negri. (Încet cătră Alecsandri.)

Acum da ești poetul ce sémên nu mai are?

Alecsandri. (Matildei.)

Nu vrei? ce cați la mine? Poetul teu iubit
Cređi ore că-i icónă, rece nesimțitóre,
Primind, închinăciune, tămăe la altare?
Ci vino... d'a iubirei doruri me simt topit!..
La dracu, nu ești prima ce versul meu plătește.

Matilda. (Cu demnitate.)

Dar eu sînt prima care al teu vers îl cinstesc.
Mă lasă! pe poetul aci nu l'am aflat!

Alecsandri. (Încet lui Negri.)

O! Negri n'am putere!..

Negri. (Îl incurăgéză cu gestul.)

Alecsandri. (Cătră Matilda.)

De gēba te-am cîntat?

Căci te-am cîntat, știu bine, și 'n ultima scrisóre
Ș-un cîntec ca acela fi pun preț o strînsóre
În brațe voluptóse...

(Matilda.)

O! nu! fugi... am greșit!..

(Vrē să ăsă pe ușa camerei unde se află Agop. Acesta care a ascultat ultimele vorbe, intră voios.)

Matilda. (Continuînd.)

O! Garabet, la vreme aice ai venit!
Ierți tu p'a ta femeie, nevrednică de tine?

Agop. (Ridicând-o din genunchi.)

Așiș te iert Matildo!

Negri. (Imbrățișând pe Alecsandri.)

Poet și om de bine!

Alecsandri. (Cătră Negri.)

Ți om de sacrificiu . . . poetul nu e om!

Negri.

E om . . . deosebire-i între un pom și pom . . .
(*Lui Agop.*) Hei! Garabet, ne spune, ce Țici de poezie?

Matilda.

A! nu! Agop! Poveste-i ce-adeuce nebunie.

Alecsandri.

Poveste o! Matildo! me crede ce-Ți grăesc,
De și 'ncercai cu jale ardorea-Ți să-Ți răcesc . . .
Poveste-i, dar frumoasă . . . Poveste-i tot pe lume:
Junețe și avere și glorie și nume . . .
Poveste este Țnsuș omul în vieȚa sa;
Poveste voi fi mâne eu și iubirea ta! . . .
Un lucru nu-i poveste: Cerul Ți-a dăruit
Un copilăș, un ȃnger și un bărbat cinstit.
Grăbeșce de te 'ntorce la veduvita-Ți casă,
De al teu soȚ grijeșce ca o femeie-alésă
Și legănându-Ți pruncul la sînu-Ți adormit
Cântându-i, »Nani, nani ȃngerul meu iubit«,
Surisul lui culege c'un dulce desmierdat,
Surisul ce e rază pe cerul innorat,
Privirea lui, seninul în suflet Ți aduce;
Când mâna lui gingașă se 'ncercă să te-apuice,
Din cer e desmierdare . . . Necazuri, tôte pier,
Crescându-Ți copilășul, ce Ți-a venit din cer.
Ți place poezia, femeie simȚitoare?

Matilda.

O! nu! sînt vindecată! . . .

Alecsandri. (Scotȃndu-și barba și haina.)

Acum Ți cer iertare . . .

Iubeșce-o, nu e dȃnsa ce-uci te-a intristat . . .
Ci este biet poetul ce greu rol a jucat . . .

Matilda. (Cătră Negri.)

Ce ved? Ce Țice dȃnsul?

Negri.

Poveste trecetore!

Alecsandri.

Credeai că poezia e vecinică cântare?
Că dȃnsa nu se 'mpacă cu lucrul umilit,
Și n'o găsiaî acasă, și șoȚul teu cinstit
Ți se parea prosaic . . . O sfântă poezie
E 'n munca cea mai prôtă . . . chiar și la gȃnȃrie
Și la hambar, în curte, la vatră, la pătul,
Tabele mult poetici se află în destul.

Matilda. (Cătră Agop.)

A! ce mȃndru grăeșce!

Agop.

Asis că-mi vine-a plȃnge,

Poetul copiează pasteles ne'ntrecute . . .
Poet nu e acela ce 'ncinge a sa frunte
Cu lauri și așteptă dela lume onor;
Poetul este care pe sine se jertfeșce
L'al țerei ș-omenirei bine și viitor.

Matilda

Am înȚeles acuma . . .

Agop.

Dar haide, te grăbeșce! . . .

Negri. (Cătră Matilda.)

Fă-Ți datoria 'n casă ca bardul din Mirceșci.

Alecsandri. (Matildei.)

Poetul care-acuma, așă-i că nu-l iubeșci?

Negri. (Face un semn de imputare lui Alecsandri)

Matilda. (Luând mâna poetului și sȃrutȃnd-o.)

Ba il iubim cu toȚii . . .

(*Aratȃ pe Agop. Apoi cătră Negri.*) Poet mare el este!
Ori DumneȚeu și ȃngeri sînt numai o poveste?
(*Lui Alecsandri.*) La cântul lirei tale, din greua-i letargie
Ai deșteptat Romȃnul și vechia vitejie
Cântȃndu-i-o, tȃrie l'al seu braț ai redat.
Tu arȃtași femeiei romȃne idealul
Ce 'nalȃ ori ce sullet . . . și astȃȚi chiar pe malul
Prȃpȃstiei oprit-ai pe una de-a cȃde
Și vrei ca ea iubire eternă să nu-Ți dea?
Nu te iubesc, poete, declaru-Ți pe onor . . .
Nu te iubesc, poete, cȃci astȃȚi te ador! . . .
Da! te-adorȃm cu toȚii o! și-a nȃstrȃ cinstire
O 'mparȚi în drȃptȃ parte, cu ȃnsuși DumneȚeu,
Cȃci dȃcȃ el creat-a intrȃga omenire,
Tu singur, o poete! creăși poporul teu! . . .

Agop. (O ia de mȃnȃ și se îndreptȃză spre ușa din fund.)
Matilda priveșce cu respect pe Alecsandri.

Negri. (Apucȃ mâna lui Alecsandri.)

»Mai gingaș în durere, mai viu în fericire;
Din patima-Ți poete, făcuși o nemurare!«

Alecsandri.

La umbră în tȃcere abiȃ ce-i turburată
De fluieratul mierlei pe cuibu-i atȃrnatȃ,
În lunca infrunzită, când mort voi odihni,
Matilda la poetul, o Negri, va gȃndi? . . .

(Fine.)

V. A. Urechȃ.

C u g e t ȃ r i.

Interesele sufleteșci ne lȃgȃ unii de alȚii dupȃ
cum lȃgȃ banii pe cȃmȃtari.

*

Între ȃmenii cari nu te înȚeleg totdeuna ești de
prisos.

*

Fiecare glumȃ are în sine un simbur de a-
devȃr.

*

Un mȃciniș ingrașȃ locul pentru alt mȃciniș.

*

Sună clopotul...

Sună clopotul a jale la capela din morminți,
 Ce vestește că un suflet a scăpat de suferinți.
 Cine-a fost? bogat, puternic, ori un simplu cerșitor?
 E egal, căci unul ca-altul sunt cu toții muritori.
 Etă-i duc coșciugul patru, urmărit de popor mult,
 Cari a diecilor cântare monotônă o ascult;
 Pe la colțurile de-uliți și la cruci mereu s'opresc,
 Rugăciuni rostesc preoții la părintele ceresc.
 Etă-i vin, capela mică se îndesă de popor;
 Sfeșnici ard nenumărate; unde 'n negru; ochii lor
 Sânt în lacrimi...

Etă 'ncep preoții, cântul de prohod
 Jalnîc sună...

O tristetă mistică e în norod.

***

»Să trăescă noul membru!« strigă ôspeții cu foc,
 »Fie-i viêtă presărată tot cu bine și noroc.
 »Binecuvântat să fie între nēmuri ca Avram
 »Și ca Iov să aibă-avere și frumsețea lui Adam!
 Èr în camera de-alături mama-ascultă suriđend
 Și privindu-și copilașul căte nu-i dorește 'n gând,
 Căci e mândru micul ânger cu buzițile-i purpuri,
 Nu e alt copil în lume ce-ar avé atâtea nuri.
 Dară încă când suride, ori privește 'n sus la ea...
 Ce mai ochi! ca doi luciferi; tinē-l maica Preceasta,
 Va fi mare puiul mamei și puternic, un titan;
 Înțelept ca un Socrate și frumos ca Don Juan;
 Admirat va fi de lume, mai pe sus de toți va sta;
 Mândră fi-voi eu cu dēnsul. Dōmne, Dōmne fie așa!

O sermană! 'n fericirea ce o simți pentr'un minut,
 Îi zidești palate de-aur și-uiti durerea ce-ai avut,
 De al sorții ac tiranic nu ție frică, nu te temi;
 Tu privești prin vël de aur viitorul unei vremi,
 Zugrăvind ființa sorții cu a inimii dorinți,
 Tu din monstria faci cucernici și din demoni ângeri sfinți;
 Nu gândești, că viêtă 'ntregă e durere și necas;
 Nu gândești, că sōrtea crudă vrēnd de tine-aș face haz,
 Intr'o clipă-ți sfarmă totul.

Dulci sânt visurile de-aur,
 Crudă e realitatea. Ai un cias cununi de laur,
 Sigur fii de-un véc de lacrimi. Și de treci, de scapi
 de-un val,

Altul vine și mai mare; nu gândi c'ajungi la mal.
 Din clipita 'n care lumea ochii tēi o au zărit,
 Luptă 'ncepi cu-a tale țile: valurile au sosit
 Și 'nzădar își este truda valurile s'ocolēști,
 Te-au cuprins și nu te lasă, ori și cât de svērcolēști.
 Suferința ție-e destinul...

Greu ție-i lutul care-l porți!
 Și de sperii în alinare, de gândești și de socoți,
 Că va trece, vei fi liber; nu ai mult a așteptă,
 Până când grozava fēră èr de nou te-a apucă...
 Astfel trec a tale țile, astfel viêtă ție-o petreci:
 Fericiri, nădejdi, ilusii, sânt nimic, cuvinte seci...

***

Cât de tainic-jalnîc trece prin vēzduh un vuet tâmp;
 Par că totul intristeză, pân' și erba de pe câmp:
 Este tristul glas de clopot la capela din morminți,
 Ce vestește, că un suflet a scăpat de suferinți...

I. M. Ritisorean

Carol VII

LA MARI SEI SUPUȘI.

— Dramă în 5 acte, de Ales. Dumas —

(Incheiere.)

Bérenğera. Robule, cređi tu că inima-mi e atât de josnică, încât să sufēr ca în lumea acēsta, în care ne aflăm, să fi fost rēnd pe rēnd amanta a doi ômeni, din cel dintēi me batjocorește, și cel de-al doilea să nu 'ndrăznescă a me resbună?.. Dēcă te-ai gândit la asta, gândirea ta me pālmeușce!

Yağoub. Bérenğera!

Bérenğera. Intre noi s'a sfērșit totul... mergi!..

Yağoub. Oh iértă!..

Bérenğera. Voi găsi ușor, pentru o așa însărcinare o mână mai îndrăznētă și un suflet mai puțin nemernic, care pentru bani, va face ceea ce tu astăzi n'ai îndrăsnit să faci pentru iubire! — Și chiar de nu se va găsi nimine, voi șci eu să pētrund, printre slugile lui, chiar lângă patu-i de nuntă, și în cupa lor, să torn din sticla acēsta...

Yağoub. Otravă!..

Bérenğera. Da. Apoi, inse, să nu-mi mai vii robule, să-mi vorbești de iubire ori de păreri de reu... Un sfert de cias îmi mai rămâne... e chiar mai multă vreme decăt îmi trebuie... Un sfert de cias... Rspunde-mi încă odată: De mână ta murî-va el, séu... de a mea?... Rspunde-mi, ești gata? și...

Yağoub. Mâni!..

Bérenğera. Mâni!.. Și, în astă nôpte, chiar în odaia de colo, după cum mi-a spus-o, el îi va đice noiei sale femeii: »Te iubesc!« Mâni!.. și până mâni ce-am să fac eu? Vrei tu ca 'n astă nôpte să 'nebușesc. O! mâni!.. Dar tu-ți bați joc! Dar tu nu prețuești întru nimic gelosia mea? Tu dar nu ești gelos, nu șcii ce vra să đică...

Yağoub. Oh!

Bérenğera. Dēcă ț-aș spune: »Acolo, contele, în brațele lui, mii de ori mi-a arătat amoru-i cel mai dulce«...

Yağoub. Alah!

Bérenğera. Ascultă: îl iubiam atât, încât mi-aș fi lăpēdat și sufletul, de ar fi cerut-o el; cu ce bucurie îl primiam când se 'ntorcea dela luptele lui! Numai strigăte, estasuri, numai lacrimi, numai risete, în intrēga nôpte până 'n đie, ne cuprindeau și ne desmierdau în al dragostei delir! — Dar tu, nu poți înțelege nimic din tôte astea... tu, nu ești gelos...

Yağoub. (Trăgēndu-și pumnalul.) Uicide-me mai bine, — ori taci!

Bérenğera. Oh! o așa fericire ar fi făcut invideoși pe ângeri chiar! Nu schimbam decăt cuvinte de iubire ce vecinic inima le născocēște și patima le indulcește.

Yağoub. Blăstēm!..

Bérenğera. Colo! colo! veđi tu?... chiar în locul acela!

Yağoub. Alah! o vrei tu dar?!

Bérenğera. Și-l iubesc încă!.. cu tōtă batjocura lui, un singur cuvēt de iubire dela dēnsul m'ar aruncă astăzi la piciorēle-i... Și așa, pe câtă vreme el va viețui, veđi tu, tu nu vei avé parte de mine... căci îl iubesc, înțelegi tu?!

Yağoub. Când trebuie să-l ucid?..

Bérenğera. Cât va trăi, îmi rămâne încă o sne-

S U R O R I L E .

Yaqoub. Sânt gata! poruncește!..

Bérenğera. Veți tu, chiar in odaia de alătura va trebui să-l lovești; când va pași spre pat, picioru-i să se 'mpiedice de mormântul lui... căci el trebuie să vie in curând aice, aducând și pe noua-i femeie.

Yaqoub. (Tresărind.) Êtă-!..

(Se vede inaintând Contele, cu noua lui femeie; doi popi merg inainte cu lumina; in giurul lor se 'ngrămădesc vasali și servitori.)

Vasalii și servii. (Strigând.) Trăescă contesa!

Bérenğera. Blăstēm!

Vasalii și servitorii. Trăescă Contele!

Bérenğera. Creți tu că resbunarea va fi tot atât de puternică ca și rușinea mea?... Mai stai la indoelă?

Yaqoub. Nu.

Bérenğera. Grăbește-te! grăbește-te!.. intră in odaia lui și 'n clipa hotărîtă... Dar mergi!.. Ce te mai oprește? Ce vrei din parte-mi să fac? sânt gata... Ii!.. ori vrei și tu Yaqoub să me 'nșeli... Se 'ntârzie vremea... Blăstēm! (Îl impinge in odaia de alături.) In sfârșit!

Scena III.

Bérenğera, Contele, Isabela.

(Bérenğera se aruncă după crucifix. Contele și Isabela trec sala. Popii ce-i preced, intră in odaie, depun luminile și es.)

Vasalii. (Strigând in afară) Trăescă Contele!

Contele. (In ușă, aruncând o mână de aur.) Țineți!

Vasalii. Trăescă contesa noastră!

(Contele și Isabela intră in odaie; teatrul se intunecă, și Bérenğera se ridică incet.)

Scena IV.

Bérenğera, singură.

Se vor rugă... a ȃis-o bine... se vor rugă pentru sufletul seu! căci ȃngerul morței, colo, il așteptă!.. Și decă cineva din întemplerare s'ar ingriji de sufletul meu, să se rȃge atunci și pentru dēnsul de asemenea!.. (Tresărind.) Őre-am auđit bine?... Nu, nimica... Decă i-ar slăbi curajul? s'ar putē... O turbare!.. Mai bine-ar fi fost să 'ntrebuințez acēstă otravă. (Scȃte șipul dela piept.) Și să păstrez pentru mine junghiul... Trădător, mișel!.. ce mai aștepți?... Ce?..

Contele. (Lovit, in culisă.) Ah!

Bérenğera. In sfērșit!.. (Bea otrava.) Soțiorule iubit, păstrează-mi acum locul in mormântul teu!

Contele. (In odaie.) Ajutor!.. ajutor!..

Scena V.

Bérenğera, Yaqoub, Isabela, apoi Andrei, Vasali și slugi.

Yaqoub. (Intrând de indēret, cu junghierul in mână.) Să fugim... el vine...

Contele. (Țirindu-se și ridicând perdēua.) Tu, Yaqoub, tu m'ai ucis!..

Bérenğera. (Spriginind amēndoue mȃnile pe umerii lui Yaqoub, care o ascunde d Contelui, și făcēndu-l să cadă 'n genunchi, pe fi vēdută de acesta.) Nu el te-a ucis... ci eu

Contele. Bérenğera! (Cădēnd Ah! ah!

Yaqoub. Acum, femeie, fă-mē it totul; căci grozavă crimă am făcut intr'ade ino!.. Mi-ai ȃis că vei merge cu mine; haidēpt!.. a mea vērē pentru totdeuna...

Bérenğera. (Cu ochii spre Contele.) ȃncă câteva minute, și voi fi a ta, cu totul...

Yaqoub. Oh! privește! La strigătele lor ōmenii alērgă... la sēma! nu vom mai putē fugi... nu va mai fi timp!.. Êtă-i vin, Bérenğero!..

Bérenğera. Mai așteptă, mai așteptă...

Yaqoub. Oh vino! vino! ori-ce clipă de intȃrziere e fatală in ciasul acesta! Curtea e plină... uită-te... Dar vino odată!.. (Bérenğera pică pe genunchi.) Ce faci tu?... Bérenğere? astfel îți ții tu jurământul?... Bérenğero? m'auđi tu?... Vino...

Bérenğera. Êtă-me-s!.. ia-me! (Pică cu gura pe cea a Contelui.)

Yaqoub. (Luând-o de pēr, și ridicându-i capul.) Blăstēm! fruntea-i e vēnētă! inima (pune mȃna) nu mai bate!.. Mȃna... (Luând șipul ce-l ține ȃncă.) șipul deșert!.. a bȃut otrava!..

Andrei. Ce? Contele mort!.. și contesa de asemenea!..

Yaqoub. Morți amēndoi!

Andrei. Stȃpȃnul nostru!

Toți. (Plecȃndu-se spre Conte.) Oh!..

Yaqoub. Voi cari, nȃscuți pe pȃmēntul acesta, purtați ca niște cȃni lanșul moștenit, remȃneți aici urlȃnd lȃngă grȃpa deschisă! Cȃt pentru Yaqoub... (Scȃtēnd pergamentul Contelui și arȃtȃndu-l.) El e liber, și se 'ntȃrnȃ in deșertul din care a fost rȃpit!

(Cortina.)

N. A. Bogdan.

Pescuitorii de dragoste.

— De August R. Claval. —

Ritul erȃ neted ca o oglindă adevērată și dormia liniștit, fȃrȃ nici un murmur, ca o feciȃrȃ cȃnd se odihneșce.

Umbrȃ dēsȃ domnind pe sub bolta de verdȃtȃ a copacilor celor mari, cari se aplecau asupra apei, fȃcea sȃ fie mai strȃlucitȃre lumina imbelșugatȃ, pe care luna o rēspȃndiȃ peste tot, din inȃlțimea cerului albastru.

In tȃcerea jalnicȃ a nopții misterioșe și poetice, nu se auđiȃ decȃt șgomotul ușor al bȃziitului insectelor de pe mal, in ierburile mari. Cȃte odatȃ frunzele fȃșiau, legȃnate incetșșor de o sulare de vēnt și din cȃnd in cȃnd privighetȃrea aruncȃ in mijlocul acestei armonii plȃpȃnde notele strȃlucitȃre ale cȃntecului seu melodios și limpede.

De-odatȃ, in depȃrtare, un glas mlȃdios și rēsunȃtor se auđi in nȃpțe ȃicēnd:

Prieteni, nȃptea e strȃlucitȃre;

Natura e plinȃ de vibrațiune;

Sȃ ne deschidem inima veselȃ

Și sȃ ridem și sȃ cȃntȃm.

Sȃ ne dȃm petreceilor,

Cȃntȃnd pe sub balcȃne

Vr'o serenadȃ de dragoste.

Prieteni, veniți! prieteni, sȃ mergem!

Abiȃ isprȃvise cȃntȃrețul, și de pe mal, ca un ecou nevēdȃt, se auđi un clavier intȃnȃnd o melodie aripatȃ și dulce, care luȃnd frasa cea din urmȃ a cȃntecului, repetȃ ritmul intreg, in mijlocul unor variațiuni minunate.

Apoi, o luntre eșȃ din umbrȃ și strȃbȃtēnd in luminȃ, lȃsȃ sȃ se vedȃ doi tineri, imbrȃcați ca niște pescari.

Veniau vislȃnd, incet atȃt atingeau de ușor fațȃ

Cum ajunseră într'un loc, unde eră rîul larg, unde aprópe ascunși sub frunze, se vërsau doi afu-enți mici, unul dintre tineri aruncă undița. Apoi, pe când luntrea sta nemișcată, pescarul se întorse in spre partea de unde veniá melodia cea dulce și reluá:

De-ți place poesia,
Frumósă, te deșteptă,
Ridică transparentul
Și vino de ne-ascultă:
Avem să-ți spunem dómná,
Că trebue să veghezi până la ziua,
Căci nóptea acésta care farmecă inima,
Vorbește de visuri și de iubire.

Clavirul răspuse acestei noui chemări și acelaș ritm se ridică éráș, mai grăbit, mai strălucitor și mai expresiv.

Atunci pescarul își trase undița și o puse alături. Se aședă la cãrmă, pe când tovarășul seu vísłá cu putere; se duseră de se aședară in umbră sub nemărginita boltă formată de patru copaci mari sub crăcile ce cădeau in jos plecate; cei doi tineri își aprinseră țigările și începură să vorbescă.

Dar privirile lor cercetau adâncimea rîului care se vërsă in fața lor.

Din partea aceea venise armonia, și cei doi tineri păreau că așteptă să mai sosescă și altceva.

***

Nóptea se făcea din ce in ce mai frumósă. Vântulețul începuse a adia statornic, incet și aducând mimos de flori sélbatice.

Cei doi tineri păreau cam nerăbdători și se întrebau decă nu cumva aceea ce așteptau nu va veni.

De-odată, nu departe de mal, se auđi un glas dulce, și rësunător intovărășit de o chitară, care liniști nerăbdarea tinerilor.

Acel glas spunea cea din urmă strofă a romanței:

Dar aceea care dormiá se va arată,
Feróstra-i s'a deschis,
Iubitul seu póte c'așteptă.
Să plecăm ca să póta veni,
Să lăsăm să vorbescă inima lor plină
De armonie și de visuri de aur.
Prietenii, étă, nóptea senină
Ne poștește să cãntăm mereu.

Și curënd, încă o luntre mánatá de doue femei tot tinere, eși din micul affluent și intrând in lumină, veni repede de se aședă alături de a celor doi pescari cari mergeau s'o intimpine.

Și cãntăreți și cãntărețe se salutară cu veselie. Iși dădură unii altora ospitalitate in luntrele lor, și doi câte doi, fiecare cu dragostea sa, începură a pluti, iubitori și plini de viață sub luna strălucitoare, pe deasupra apei netede in care se oglindá cerul.

Și in nóptea, din ce in ce mai tăcută, vântul domol, încărcat de mirosuri frumóse, trecea ca o mângăere blândă, ducënd adesea până la mal sgomotul sãrutãrilor și al rísului acestor fericiți pescuitori de dragoste.

Dumitru Stăncescu

Șimituri.

De dr. I. G. Sbiera.

1. Sînt nume rar de o livadă.
Servesc spre desfătare.
Din cap un ton când faci să-mi cadă,
Me iai la săgetare.

Un ton din urmă de se fură,
Sînt bun la 'ngrăditură. (Parc, Arc, Par.)

2. Intrégă până când eu sînt,
In orice fața locuiesc.
De-mi iai pe cel dintîiu veșmënt,
Prin inimi me sãdesc. (Gură, Ură.)
3. Sînt ființă blăstemată,
Toți de mine se 'ngrozesc,
Dar din capu-mi rãezată
De mănecare eu servesc.
Și anc'odată de-i tăié,
Ceea ce va remăné,
E uneltă ce hrănește
Pe cini de-ee se folosește. (Drac, Rac, Ac.)
4. Sînt plantă roditóre,
Am nume general,
Plăcută s după flóre,
Când toți imi dau nãval.
Un ton din cap de-mi vei luá,
Atunci pe acéstă lume
Pe nime nu-i aflá
Să 'ntrécã pe-al meu nume. (Pom, Om.)

La petit sfat poporal.

1. Ce folos de curea lată,
Décã nu-i juncă 'n poiată!
Ce folos de cușmă lungă,
Décã nu-i málai s'ajungă!
Ce folos de cióreci creți,
Décã nu-i porc in coteț!
2. Umblând după 'nsurătură,
N'alege pe la strînsurá,
C'aici fata-i mai frumósă.
Nu e cum este pe-acasă!
Du-te-acasă de-o ochiește
Și-i vedé-o ce plătește!
De-i vedé grinduța plină,
Ia-o mēi, cã-i gospodiná!
De-i vedé grinda 'ncãrcatá,
Ia-o mēi, cã-i buná fatá!
Dar de-i vedé grinda gólá,
Las' la mēsá ca să mórá.

Doine din țera Oltului.

Din Veneția inferióră.

Mândra cu pēr gálbior
S'o iubești până ce mori;
Mândruța cu ochii trași
S'o iubești să n'o mai lași.

De-ai fi bađeo un român,
Aș purtá dragostea 'n sin;
Dar nu ești de legea mea,
Te-oi iubi decã-oi puté.

Cine-a pus numele teu,
Par c'a fost in gãndul meu,
Că ți-a ȓis ție Măric,
Ca să-mi fii tot dragă mie

Livia I. Pușcarlu.

Scrisoare din Berlin.

(Anul nou, ceaiu cu rum, clătite și plumb. — Cultură și superstiții. — Dr. Enrich Schliemann † — Pastorul Stoccker. — Societate de studenți români.)

E miezul nopții și poporul german serbeză începutul anului nou. Am deschis ferestra pentru un moment, să ved mulțimea ce trece inaintea casei mele, să aud strigătele lor de »Prosit Neujahr!« și să răspund și eu vecinilor de peste drum, la urarea lor. Dar frigul ce domnește de câteva zile în capitala Germaniei, 15-R, un ce foarte rar la Berlin, me silleşce să închid ferestra. Inse aud că cineva me chemă: e Gretchen, fata proprietarului casei în care stau — un tip de nemțică dela Nord, cu părul blond și cu ochii albaștri, cari nici-odată nu se uită la bărbat — și care-mi strigă cu o voce răgușită: »Prosit Neujahr!« Ce de minuni face ceainl amestecat cu rum! Altă-dată nici nu cuteză să răspundă la salut.

Ceaiul amestecat cu rachiu, »Punsch«, »Grog«, »Glühwein«, se bea de doue ori pe an în țările germane: la anul nou și la ajunul secului. Se consumă, în aceste doue seri, cantități enorme de rum, și se mănâncă niște clătite, umplute cu povidlă de prune, de mere, de ananas seu cu crême. Clătitele, pe lângă că îndopă, mai au o însușire escelentă: sânt sigur că toți Nemții ar căpeta, în urma mâncării lor, cholerine grave, decă nu s'ar ingriji cu ceaiul cu rachiu. Băutura inse are și ea un efect: în năptea anului nou, e rar să dai de un om care nu e beat, decă e de naționalitate germană.

Berlinnl geme în astă-năpte. Studenții ce nu-și petrec vacanțele de crăciun în casa părintescă, soldații din tôte armele, burgezii tineri și bătrâni și — last, not laest — femei de tôte felurile cutreeră strășile, făcând pasanșilor fel de fel de observațiuni. Pungașii inse, ce iau și ei parte la inmormântarea anului vechiu, golesc buzunarele ómenilor și dau brânci, în drepta și în stânga. Ómenii din soiul cel din urmă mai au obiceiul urit: de ved pe stradă, în năptea anului nou, un om cu pălărie naltă (joben), el se maltratéză și pălăria i se face scurtă, desfundeându-se. Și câte capete sfărâmate, câte nasuri umflate și câte fețe pocite nu se vor ved mâne dimineta! Și cât de bine o să-mi pară mâne, că am remas ađi s'era acasă, gândindu-me la iubita noastră »Familia«, căreia îi doresc în numele meu și, cred, și în numele celorlalți cetitori un an nou fericit, cu care familia »Familiei« să fie mulțumită.

În acelaș timp, în familiile germane, toți stau impregiurul mesei, cu pahare de punș în mână și cu »Pfannkuchen« în gură. Ciasornicul bătând miezul nopții, toți membri familiei își strîng mâna, alergând apoi fiecare după tréba sa: Fetele alergă la oglindă seu la portița sobii, sperând a ved acolo chipul viitorului lor soț și ceilalți încep a-și tornă plumbul. Acest obicei se chiamă »Bleigessen«; plumbul topit într'o lingură, se tornă într'un pahar cu apă, și din formă ce ia bucata de plumb, femeile bătrâne, esperte în dealdeastea, ghicesc viitorul. Superstițiuni mai esistă și în țările cele mai civilizate! Omul, această ființă neinsemnată, căreia un scriitor german contimpuran i-a făcut următórea biografie: Născut, salutat, sârurat, strigat, hrănit, crescut, ris, educat, inveta, examinat, gradat, inamorat, iubit, logodit, insurat, lucrat, luptat, bucurat, suferit, părăsit, imbolnăvit, murit,

plâns, inmormântat și — uitat. — — această ființă cu ori-ce preț vré să-și vedă viitorul, chiar când trebuie să-l afle din gura unor femei dubioșe. Căci trebuie să se șcie, că în Berlin trăesc un numer mare de cărturărese — și că au de multe ori mai mulți clienți în consultațiunile lor, decăt medicii cei mai celebri. Trist, dar adevărat!

Inse decă cineva crede, că un popor așă de superstițios e și religios, atunci greșeșce. E chiar un ceva comic de tot, ceea ce ne e dat să observăm în centrele mari ale culturii. Găsești mii de ómeni între uvrieri ca și între burgezi, ce-ți fac o impresiune plăcută, de cauți să vorbești cu dênșii despre cestiuni abstracte. Îi auđi pe unii vorbindu-ți de Darwin, de Haeckel și de Carl Vogt, espunându-ți, în trăsături generale, teoriile știintifice ale acestor invetați. Pe lângă astfel de ómeni găsești inse deci de mii de ómeni cari asemenea îți repetă frase știintifice, cari asemenea se dau de ómeni luminați, dar cari pe cealaltă parte sânt cei mai superstițioși. Ei dic că nu cred în Dumeedeu, dar se tem de stafii; nu observă prescriptele religiunei, dar se tem de popa care-i ese în drum; nu cred în noroc, dar injură slujnica, care-i ese dimineta înainte cu coșul gol! Și câte și mai câte n'aș puté dice de acest fel de ómeni, cari, spre nenorocirea adevăratei culturi, esistă în număr prea mare, furnisându-ne inse totdeodată un timp de poleială modernă, pe care Germanul o numeșce în mod caracteristic: »von der Cultur beleckt.«

Cultura adevărată inse a avut, în zilele din urmă, o perdere mare: doctorul Enrich Schliemann, născut la 1822 în Mecklenburg-Schwerin, a fost una din rarele escepțiuni, ce le mai observăm în timpul nostru, în care tot își are o formulă, din care nu trebuie să esă. Schliemann, cu puțină cultură în tineretele sale, s'a datat comerului, studiând inse, ca autodidact, limba grecescă, archeologia și istoria. După ce și-a economisit ceva parale, el a întreprins, ce-i drept deja ca om în v'rstă, călătorii în Grecia și în Egipt, unde a făcut desgropări interesante din punct de vedere istoric și archeologic, și cari sânt cauza, că numele seu e ađi cunoscut în tótă lumea. Desgropările le-a făcut la Troia (1870 și 1882), la Michene (1876), la Itaca (1878), la Orchomenos (1880), la Tirins (1884) etc. Schliemann a publicat multe scrieri de valóre, privitoare la descoperirile sale, pentru care a fost numit *Doctor philosophiae honoris causa*. Mai am de notat, că Schliemann eră cel mai bun cunosctór al limbei elene, al limbei clasice, cât și al idiomului ce se vorbeșce ađi.

Societatea din Berlin a avut și ea o perdere, ce-i drept nu totală, care a fost viu discutată în tôte cercurile poporațiunei din capitala țerei. Preotul Stoccker, cunoscut prin agitațiunile sale în contra Ovreilor, a părăsit postul seu ca predicator al curții, după dorința împ'ratului Wilhelm al II-lea. Această întemplare, la care nimeni nu se așteptă, se comentéză în diferite moduri. Esplicațiunea cea mai probabilă e inse, că actualul cancelar al Germaniei, generalul Caprivi, cunoscut ca om drept și imparțial, nu póte suferi ura ce o séménă Stoccker în contra Ovreilor, cari, inaintea legei, sânt egal Nemților creștini. Pe vremea lui Bismarck, regimul fiind foarte reacionar, și un Stoccker se putea tolerá, dar acuma, când ênsuș împ'ratul vorbeșce de reforme și nepartiunire, un preot ca Stoccker, care acuma cățiva ani s'a blamat, dovedindu-se că a mințit, ar fi o *contradictio in adjecto*. Deci plecarea domnului Stoccker e esplicabilă și e numai de dorit, ca să se lase de agitari și ațtări, căci cine șcie ce-l mai așteptă.

În fine mai pot comunica șciea imbucurătórcă că peste curénd vom avé și la Berlin o societate

tinerimei române studiöse. Sămbăta viitoare se va ține a doua adunare, în care se va alege și comitetul. Ve voi comunica, în rëndul viitor, cum s'a arangiat această asociațiune; înse deja astăzi ve pot spune, că societatea și-a pus ca țintă următoarele scopuri: de a da membrilor o instrucțiune intelectuală și un ajutor moral, acolo unde necesitatea o va cere. Lucrările societății se vor imparte în: conferințe ținute de membri societății, tratându-se subiectul în mod general, cu discuțiuni asupra conferinței; cetirea autorilor naționali; conversațiune germană, avënd un interes practic pentru membri societății. Afară de acesta, societatea va căută a sta în raport cu toate societățile de studenți români, și va da ajutor și informațiuni privitoare la studiul și la viața din Berlin, studenților ce vor cere concursul societății.

Moise

Surorile.

— Veți ilustrațiunea din nr. acesta. —

Temperamentul se deosebește mult chiar și între membrii aceleiaș familii. O astfel de deosebire se infățișează și prin ilustrațiunea din nr. acesta. Doue surori vedem acolo: una a intrat în mănăstire și s'a făcut călugăriță; cealaltă strălucește în lume, e regina balurilor și favorita lunei eleganté. E întrebare înse, care e mai fericită?

Literatură și arte.

Șcirl literare. *Dl N. G. Radulescu-Niger* a scos de sub tipar la București un volum care cuprinde un roman intitulat »Jertfa.« — *Dl G. Coșbuc* a încheiat un ciclu de triolete, din viața unui Don Juan la țără. — *Dl C. Disescu* a publicat la București volumul al doile din lucrarea sa intitulată: »Dreptul public.« — *Dl Petru Rășcan*, profesor la universitatea din Iași, a scos de sub tipar al doile volum din »Cursul complet de istorie universală.«

Poveștile dlui V. A. Urechă. În luna viitoare va eși la București, în editura librăriei Socec culegerea de povești scrise de dl V. A. Urechă, pentru conferințele și serbările costiniane, ținute în folosul fondului din care s'a ridicat apoi statua renumitului cronicar al Moldovei. Dl V. A. Urechă, care deodată cultivă mai multe terene literare, în aceste povești se arată ca un escelent cunoscător al graiului popular, pe care îl și imităză cu multă maestrie, ceea ce i dă un colorit de farmec gingaș. Am reproduș și noi din ele câteva și decă vom primî volumul, vom revenî asupra lui. În seceta noastră literară cartea dlui Urechă de sigur va fi bine primită de toți amatorii literaturii naționale.

Purifloarea limbii române. Conferența dlui Gion: »Cum vorbim«, a produs erăș un echou în »Românul.« Autorul acestuia asemenea pledăză pentru purism și dice: »Unele barbarisme au ajuns așa de familiare limbii românești, încât a le înlătură nu numai că ar fi greu, dar chiar cu neputință. Ele s'au legat așa de tare de limba noastră, încât s'ar puté dice că sânt curat românești. Cuvinte ca *predândărisire*, *catadicsire* etc., sânt rari acum în limbă ca și *giubelele* și *isticele*; de ele nu-i nici un pericol că nu ne vom puté scăpă, ele sânt deja pe povârnișul morței. Cum vom puté înse de a alungă pe: vreme, iubire, cinste, slujbă, etc.? Vorba *vreme* este așa de tare legată de limba noastră, încât nu greu ai puté dice că nu-i rotărebă: cum e vremea? poetul dice:

vremea trece și se duce etc. Cu tôte acestea dl Laurian o dă ca de origină slavică. Vorba *iubire*... ce mai vreți? tôte ființele în țera asta se iubesc; adică voesc a dice că: acțiunea de atragere între doue ființe, iubire o numesc. Légănului dulcelor ilusii, momentelor fericite a dulcelor desmerdări, nu avem altă denumire de a-i da decăt vorba iubire. Dar când dicem iubire, vine D. Miklosich și ne spune stați! nu ve însușiți poetica vorbă, căci ea este de origină slavă și derivată dela *iubiti*. Tot așa: cinste, slujbă etc. derivate dela limba slavă. Decă nu de pe aceste vorbe, dar cel puțin de pe alte mai bôcâne, se vede că infecțiunea a pëtruns peste tot locul. În ministere, în corpuri legiuitoare, în tribunale, în armată, la Ateneu și, greu este să o spun, dar chiar la Academie trebuie să te duci cu cuțitul în mână și să tai adânc. Va curge sânge, înse acela va fi un sânge mohorit, pu-roiu, care scurgându-se va face mai mult bine decăt reu restului de corp.«

Analele Arhitecturii, revistă bucureșcă, care cu numeral din decembre apărut alaltăieri, încheie un an de roditoare muncă pe tărâmul artelor române, ne anunță că începe cu nrul din ianuarie 1891 a publică un dicționar de numirile tehnice așa cum ar puté fi date cât mai pe românește. Serviciul scrie »Românul«, ce se va face vorbirei românești cu această încercare va fi cu atât mai mare, cu cât scim toți barbarismele și pociturile străine ale celor mai mulți din termenii ași întrebuițați.

»Șcôla Română« va renvie. »Fôia Școlastecă« din Blaș a anunțat, că cu finele anului curent va apune, acum pentru a două oră. Cu ea apune cea din urmă revistă pedagogică, ce mai apărea la României din Austro-Ungaria. Înainte de ea au mai apus, una câte una, »Șcôla și Familia«, »Convorbiri Pedagogice«, »Șcôla Practică«, »Șcôla Română« și alte 2—3 reviste, tôte fără excepțiune din lipsă de material suficient. Au avut și din acei pușini au remăși.

costul abonamentului, astfe că, deaparte de a puté prisosi ceva în schimb pentru munca lor, s'au pomenit în urmă cu deficite considerabile. Considerând lipsa totală de o fôie pedagogică, dl Vasile Petri a decis ca dela 1 ianuarie să renvie revista sa »Șcôla Română.« Asta va eși, la Năsăud, de trei ori pe lună și va costă 4 fl. pe an. I dorim mai mult succes decăt a avut întăia-ôră!

Reviste. *Revista dlui Tocilescu.* La 1 ianuarie 1891 va apăre ultimul fascicol din »Revista pentru Istorie, Archeologie și Filologie« a dlui Tocilescu, cu care fascicul se finește al șeselea volum al publicațiunei. Revista va continuă apoi să apară regulat în editura librăriei Socec et Comp. în București. — *Alecsandri* va fi titlul unei reviste literare ce mai mulți tineri vreu să scôtă în luna viitoare la București.

Diare noue. *Unirea*, fôie bisericească-politică, a apărut la Blaș, sub redacțiunea dlui dr. Vasiliu Hossu. În politică nu aparține nici unei partide. — *Archiva Nouă*, organ literar politic ilustrat, a apărut la București și va eși odată pe lună, prim-redactor dl Ioan I. Livescu. — *Reforma*, diar politic, a apărut la Craiova. — *Vocea Dobrogei* va apăre la 1 ianuarie în Constanța, pledând interesele și drepturile Dobrogei.

Teatru și musică.

Șcirl teatrale și musicale. *Dl Stefan Iulian* simpaticul artist al Teatrului Național din București, s'a rentors din Berlin unde s'a dus însădă pentru căutarea sănătății sale. *Dl Gh. Coșbuc* va infățișă

direcțiunii Teatrului Național din București o piesă nouă teatrală, al cărei subiect e scos din o scriere grecască modernă. — *Di C. B. Stamatin* (Nazone) a terminat revista sa anuală; aceasta are de titlu »Tocila« și e în patru acte cu mai multe cuplete și cântece; prima reprezentație se va da în ianuarie, în sala Băilor Eforiei la București. — *Di Teodor Burada* s'a întors la București dintr'o călătorie artistică întreprinsă prin Ungaria și Istria. — *Vioristul Dinicu* din București va pleca împreună cu o trupă română în America, spre a face un turneu artistic; până a se imbarcă la Hamburg, scrie »Românul«, va da o serie de concerte în capitalele cele mari ale Europei.

× **Teatrul Național din București.** Săptămâna trecută s'a jucat întâia-ora o piesă nouă originală. Titlul ei este »Rosamunda«, tragedie în patru acte și în versuri, de dl V. Leonescu, unul din tinerii gașiști ai Societății dramatice. Piesa a reușit bine, căci are acțiune dramatică, care e dezvoltată cu multă cunoștere a scenei și e scrisă într'o limbă frumoasă, care în multe locuri ia un avânt adevărat poetic. Subiectul e scos din istoria Gepișilor și Longobarșilor; Rosamunda e fiica lui Cunimund, regele Gepișilor, carele a fost omorât de unul din ducii Longobarșilor, de vitézul și trufașul Elnilki, care iubește pe Rosamunda și este iubit de dânsa. De aceea ciocnirea dramatică. Presa bucureșcă a întâmpinat cu căldură piesa dlui Leonescu și prevestește autorului un viitor frumos.

× **Comitetul teatrului din Iași** a numit o comisiune de oameni cu cunoștințe artistice și literare, a căror misiune va fi de a îmbogați repertoriul, de a cenzura atât fondul precum și forma pieselor ce se pun în studiu, și de a sprigini cu sfaturile lor, însăși interpretarea lor de către artiști. Comisiunea se compune din dâni: Anton Naum, A. D. Xenopol, profesor la universitate, N. Volenti, poetul »Icôneler de viață«, Xenophon Gheorghiu, V. G. Morțun, redactorul literar de la »Contemporanul«. Comitetul aceluiași teatru a pus bazele unei biblioteci speciale de scrieri relative la arta dramatică, dispunând formarea unui catalog sistematic a tuturor pieselor cari se află în repertoriu și luând măsuri pentru a aduna tot ce s'ar pute găsi ca scrieri interesante, relativ la teatru.

× **Corul plugarilor români din Curtioi** a aranjat concert cu dans în favorul fondului său la 26 decembrie 1890 (7 ianuarie 1891) în sala »ospătării mari« din Curtioi. Sub pauză se executară jocurile naționale: Bătuta, Călușerul și Hora. Programul: 1, »Cuvânt de deschidere«, rostit de pâr. Teodor Pinteru. 2, Motto esec. de corul vocal sub conducerea plugarului Iosif Mihai, ca dirigent. 3, »Sergentul«, poezie de V. Alecsandri, declamată de coristul Alexa Bulbocă. 4, »Din șeșetore«, de I. Vidu, esec. de corul vocal. 5, »Despre muzică«, disertațiune compusă și predată de Ioan Caba. 6, »Florea lui Petac«, poezie de I. Grozescu, decl. de coristul Dănila Vârșandan. 7, »Sânt soldat«, de Dima, esec. de corul vocal. 8, »Plângerea eroului bătrân«, poezie de Iosif Vulcan, decl. de coristul George Marian. 9, »Doină«, de I. Vidu, esec. de corul vocal. 10, »Movila lui Burcel«, poezie de V. Alecsandri, decl. de coristul Ioan Julean. 11, »Marșul român«, de I. Vidu, esec. de corul vocal. 12, »Cuvânt de închidere«, rostit de pâr. Gregoriu Mladin.

× **Concert de copii în Lugos.** Damele române din Lugos au aranjat în sera de 7 ianuarie n. a doua și de Crăciun, o petrecere de copii, concert și joc, cu programa: 1, Verdi: »Il Trovatore«, pian cu 4 mâni, dra Laura Vlad și Tiberius Bredicean. 2, I. Pleyd: Op. 8, petits Duos, pe doue violine, dra Silvia Iorga, și Caius Bredicean. 3, a) Grigore Ventura: »Hora Sinaia« b) R. Kühne: »Im Silberkranz« pian, dra Victoria Iorga. 4, V. Alecsandri: »Legenda lacrimioarei«,

recitare, dra Alesandrina Ianculescu. 5, a) Loui Wiest: »Cântec de légân«, cuvinte de Sofia Vlad-Radulescu, b) C. Decker: »Flori frumoșe«, cuvinte de Costescu: solo cu acompaniament de pian, dra Alma Major. 6, a) Dancla: »Resignație«, b) Scheller: Marș turcesc, violină cu acompaniament de pian, Caius Bredicean.

× **Concert și teatru în Ohtihaz.** În comuna Chitihaz (Kétegyháza), comitatul Bichiș, școlarii sub direcțiunea dlui Toma Benchizian, au dat a treia și de Crăciun un frumos concert popular, cu următoarea programă: Cuvânt de deschidere, de T. Benchizian; »Trompele«, cor de copii; »Dorile frumoșe«; »Huniadi«, declamațiune română de Mitre Gros; »Hora Sinaiei«, cor de copii; »Limba română«, cor de copii; »Movila lui Burcel«, declamată de T. Benchizian; »Șeșetore«, cor de copii. După aceasta urmă teatru (scena I se petrece în Moldova pe timpul lui Ștefan cel mare; scena II se petrece în București pe timpul lui Vlad Țepeș.) Apoi au cântat 12 copii, îmbrăcați în alb, în chip de ângeri, o cântare evlavioasă; în timpul acestei cântări se aranjară focuri artificiale de diferite culori.

× **Piesă nouă.** Dl Emil Neculau, publicist și autor al mai multor piese de teatru, a terminat împreună cu dl Carol Scrob, o tragedie originală în versuri și în 3 acte intitulată »Crima socială.« În curând această tragedie va fi prezentată comitetului Teatrului Național din București.

Biserica și școlă.

× **Școli bisericale și școlare.** *Protopopii* George Ardelean, Antoniu Bónyi, Mihail Cinca, Augustin Pelle și Samuil Szabó din diecesa Orășii mari s'au numit asesori consistoriali. — *Dl dr. Ioan Pop*, profesor de teologie în Gherla, a fost numit asesor consistorial, la tribunalul matrimonial și la esactoratul diecesan. — *Dl Ștefan Pop*, paroc în Sârbi-Buzești, diecesa Orășii-mari, s'a numit protopop de Arduș și asesor consistorial. — *Dl Demetriu Mureșan*, paroc în Zazar, diecesa Orășii-mari, s'a numit v. archidiacon și asesor consistorial. — *Dl Ioan Hodorean*, profesor preparandial în Gherla, s'a numit asesor consistorial și la esactoratul diecesan. — *Dl Ioan Serbu*, paroc în Siciu, diecesa Gherla, a fost numit asesor consistorial și vice-protopop onorar. — *Dl Nicolae Manegut*, administrator protopresbiteral în Mureș-Oșorhei, la alegerea de protopresbiter în 1 ianuarie n. a intrunit 30 din 40 voturi.

× **Fundațiune nouă.** »Unirei« se scrie din Lugos, că Ilustritatea Sa Andrei Liviu, canonic lector și prelat papal, a făcut o fundațiune de 3000 fl. v. a. pentru studenții universitari români din diecesa Lugosului, cari studiază în patriă; de stipendii înse se vor bucura aceștia numai după ce suma de 3000 fl. va fi crescut la 5000 fl. În onoarea ilustrului fondator, în 20 noiembrie 1890, serbătorea sântilor Archangeli Mihail și Gavril, Ilustritatea Sa domnul episcop a dat un prânz diplomatic.

× **Alegeri pentru congresul din Sibiu.** În diecesa Caransebeș s'au mai ales dintre mireni: în cercul Birchișului dl dr. Eugen Mocsonyi, în cercul Jamului dl Victor Mocsonyi, în cercul Ciacovei dl dr. Emil Babeș.

× **Elevii Asilului Elena-Domna** din București au prezentat reginei un forte frumos evantaliu în dansurile Bruxelles cu cifra făcută în »point à l'air«. Evantaliul s'a predat la reprezentațiunea oferită de regina elevilor și elevelor din școlile publice, cu ocaziunea zilei sale aniversare, și a fost lucrat de

elevele Asilului sub direcțiunea dōmnei Ecaterina Wernez și apoi sub ingrigirea dșorei directōre Zoe Grant s'a montat la Paris in sîdef și aur.

Ce e nou ?

Asociațiunea transilvană. *Despărtēmēntul Brașov* va ține adunarea sa generală, sub presiul dlui protopresbiter și director Ion Petric, secretar dl profesor A. Barsean, in comuna Turcheș (Săcele) duminică la 11 ianuarie c. n. — *Despărtēmēntul Cohalm* s'a organizat și constituit la 17/29 decembre astfel : president protopresbiterul Nic. D. Mircea, cassar Cl. Raicu, controlor Ioan Brotea, secretar A. Stroia, membru Ioan Buzea.

Guvernul și românii. Cetim in »Telegraful Român« din Sibiu: »Se pare, că nu mai e departe timpul când guvernul unguresc va fi silit să intre in negociațiuni cu românii ca să-i mulcomescă și pe ei. Acastă faimă circulă in cercuri bine informate și tot din aceste cercuri transpiră, că guvernul deja a inceput in privința acēsta pertractări cu capii partidelor din dietă.«

Bal românesc in Oradea-mare. Tinerimea română dela academia de drepturi din Oradea-mare arangeză la 22 ianuarie st. n., in sala ospătării »Arborele verde«, pentru ajutorarea tinerilor români studioși lipsiți de mijloce dela gimnasiul din Oradea-mare: petrecere cu dans. Comitetul arangiator e compus astfel: Romul Vernica, președinte. Georgiu Mateiu, vicepreședinte. Iustin Ardelean maior dom I. Aureliu Valean maior dom II. Ioan M. Nemet, casar. Ioan Domian, controlor. Alesandru Breban, Paul Cipu, Ioan Czibenszky, Ioan Faur, Georgiu Miclea, Alesandru Poynar, Teodor Popescu, Vasiliu Popovici, Aloisiu Fazekas, Lazar Ghebeles, Aureliu Lazar, Alesandru Papp, Octaviu Putici, Traian Șincay. Inceputul la 8 ore sēra. Prețul de intrare pentru persōnă 2 fl.; pentru familiă 3 fl. Ofertele marinimōse se cviteză cu multămită pe cale jurnalistică și au a se trimite la adresa dlui advocat Nicolau Zigre in Oradea-mare.

Liga culturală a românilor, care s'a inființat de curēnd la București, ș-a compus comitetul astfel: dintre studenți: Vicol. Flor, Mehedinț, Negulescu, C. Cernescu, Lupulescu, Tălășescu, Murnu, Dragomirescu, Patriciu, Teodoru; Orescu rectorul universității, N. Ionescu profesor universitar și deputat, V. Maniu membru al Academiei Române, I. Grădiștean deputat, Gr. Negoescu deputat, S. Popescu profesor universitar, Gr. Brătian avocat, Bragadir mare fabricant, Mihalcea rentier. Dl Grigorie M. Sturdza, din Iași, a oferit studenților suma de 10,000 lei, pentru a se tipări memorandumul in afacerea românilor din Ungaria.

Jubileul regelui Carol I. La 10 maiu viitor se vor implini 25 de ani, de când regele Carol I s'a urcat pe tronul României. Acēsta și se va serbă cu deosebită solemnitate in tōtă țēra. Cu acēstă ocașie se va scōte un album, care va cuprinde mai multe materii și articole cu privire la istoria națională dela 1866 incōce.

Petrecere cu cāntări in Coșocna. Tinerimea română din Coșocna va arangia in 1/13 ianuarie o petrecere insoțită cu cāntări, declamări și jocuri naționale, in folosul bibliotecii școlare. Comitetul arangiator e compus așă: G. Prigonă conducător, Dumitru F. Radu notar, Ales. Pop cassar, Ioan Raț controlor.

Dieta va renece șednțele sale in 14 ianuarie. La ordinea ȃilei vor fi pe rēnd proiectele de legi despre asilele de copii, despre odihna de duminică și despre ajutorarea lucrătorilor bolnavi dela industriei și fabrici. Proiectele de legi despre reformarea admi-

nistrațiunei se vor presintă pe la mijlocul arie și numai cam in aprilie se vor pune l ȃilei. Partida stāngă extremă a și pornit agi contra acestei reforme.

Banchet. Sēptēmāna trecută s'a dat la București un banchet in onōrea deputaților I. Grădiștean și Valerian Ursean, cari ș-au ridicat vocea in cameră pentru românii de dincōci. Au luat parte și alți deputați, delegațiunea studenților, mai mulți comercianți și cāțiva ȃiarisți. Un mare numer de invitați, scrie »Romānul«, s'au scusat că nu pot luā parte. S'au ridicat mai multe toasturi. Asistenții s'au retras la orele 2 dupā mieȃul nopții.

Petrecere in Mureș-Ulōra. Corul român al soliciȃilor din Mureș-Ulōra a arangiat a doua ȃi de Crăciun sēra o petrecere in otelul Demeter. Intre jocuri, corul a cāntat piesele: Māndruliță dela munte, Ce ț-am făcut eu ție, Hora Sinaei, De ce nu-mi vii, Lelița.

Neorolōge. *Ecaterina Popovici* n. Fofiu, soția preotului gr. or. George Popovici din Ștei, comitatul Biharea, a incetat din viețā la 30 decembre, in etate de 40 ani, lāsānd in doliu āncă trei fii, dintre cari cel mai mare Nicolae studieză medicina in Budapesta, pe frate-seu Ioan Fofiu preot gr. or. in Totoreni, pe cumnatul seu Miron Pompiliu profesor din Iași, dimpreună cu alți consāngeni. — *Veronica N. Balan*, soția dlui Nicolae Balan notar cercual in Blășfaleul-de-sus, a reposat la 30 decembre in etate de 52 ani. — *Aspasia Cecilia Teclu*, consōrta dlui N. Teclu, profesor de chimie in Viena și membru al Academiei Române, a reposat la 30 dec. in etate de 45 ani. — *Florian Ștefanica*, fost locuitor in B. Ujlak lāngă Beins, pārintele dlui V. Ștefanica profesor la gimnasiul din Beins, a murit in etate de 87 ani. La inmormēntare prohodul s'a oficiat sub conducerea dlui director gimnasial Ioan Butean; cuvēntarea funebrală s'a rosțit de parocul local Augustin Antal jr., iertăciunile de profesorul G. Marinescu; ēr cāntările funebrele le-a cāntat corul vocal al tinerimei gimnasiale sub conducerea profesorilor Traian Farkaș și Coriolan Ardelean.

Oglinda lumei.

Frica țarului. Pe țarul Rusiei ēr l'a apucat frica de nihilisți, așă că nenorocitul monarc abiā mai in drāsneșce să-și scōtā fața in lume, stā ascuns cānd in palatul seu din Petersburg cānd la Gatschina. Cēruce este mai curios, că cālētōriile sale dela un loc altul se fac fōrte des, pe neașteptate de cele multe ori, și atāt de repede, incāt surprinde pe m. Dupā mēsuriile luate de poliție, se presupune că rlistii ēr s'au pus pe lucru, căci pretutindeni in giurul palatelor țarului și pe unde el trece, sūnt tați soldați și agenți secreți, a cāror numer in din urmā s'a indoit. Poliția este atāt de alarma cāt la cel mai mic șgomot ea-și perde capul arestările cele mai ridicole. Astfel ȃilele acest cetat pe trei domni pentru că in vagonul cu niau spre Petersburg s'au găsit niște procla revoluționare. Ei au stat in temniță douē ȃile ce s'a aflat că nu sūnt vinovați. Cēea ce mai interpretēzā la Petersburg este faptul, că familii de cāteva ȃile nu mai dōrme in oraș, cātrā sērā plēcā incognito la palatul dela țēra.

Fumarea copiilor. In Statele Unite s'a făcut lege conform cāreia toți copiii cari n'au implinit ānc. vērsta de 16 ani, sūnt oprii de a fumā. Decā ei vor fi vēȃuți pe stradā sēu ori unde fumānd, vor fi pedepsii cu o amēndă dela 2 pānā la 4 dolari, sēu cu arest de 2—5 ȃile.

Logogrif.

De Elena Santion.

Din silabele următoare : eu, po, a, bi, top, rat, ri, no, ra, pi, ol, de, ge, gar, mas, du, a, nu, ga, ca, ra, a, niț, să se formeze noue cuvinte :

- 1 Un pericol.
- 2 Filosof grec.
- 3 Romantier.
- 4 Un munte in Asia.
- 5 Un oraș in Italia.
- 6 Un vas.
- 7 Un munte in Italia.
- 8 Impărat român.
- 9 Un popor păgân.

Inițialele cetite din sus in jos dau numele unui studiu, ér finalele cetite tot din sus in jos, părintele acelu studiu.

Termnul de deslegare e 25 ianuarie. Ca totdeauna și de asta-dată se va sorti o carte intre deslegători.

*

Deslegarea ghicitorei de șac din nr. 46 :

In natură e tăcere,
Florile s'au veștețit
Și in tainică durere
Paserile-au amuțit.
Căci o veste mult amară
Le-a adus al tómei vânt;
Le-a șoptit că se cobóră
Tristă érna pe pământ.

M. Poni n. C.

Deslegare bună primirăm dela dómnele și domnișorele : Iosana Leucută vėd. Papp, Hortense Suciú n. Pagubă, Danița Ruja, Virginia Pop. Laura Vlad, Lucia Cosma, Aurelia Moldovan, Lucretia Cotună n. Pap, Mariți P. Simțion, Maria Serb, Eugenița Georgiu, Aurelia Lupan, Silvia Paleu, Teresia Bran, Mariți Neagoe, Aurelia Gogonea, Iuliana Neagoe, Aurelia Cosma, Elena Santion, Victoria Suciú, Angelina Popovici, Aurelia Candrea, Mărióra Petruț, Eufrosina Popescu, Amalia Crișan, și dela dnii Elia Cristea, Sever Bocu, I. M. Ritișorean, S. Andron.

Premiul p'a dobândit dșóra Mărióra Petruț in Șepreus.

Invitare la abonament.

Cu nr. acesta incheiându-se anul 1890, rugăm pe aceia cari vreu să ne dea spriginul și 'n anul 91, să binevoască a-și innoi abonamentele de timp.

Familia are destui abonați pentru asigurarea tenței sale ; ceea ce inse ne incurcă este, că mulți plătesc regulat. Deci fiind că noi n'avem alte fonte ajutóre, decât abonamentele : ne rugăm de acei ce vreu să aibă fóia nóstră, să ráfuască abotul inainte, cum se plătește și la foile străine. nunumai vom scápá de greutăți, dar totodată in stare să introducem și imbunătățiri.

Priginiți, afară de cei peste 50 de colaboratori pân' acuma, încă și de alții noi, vom stărui și 'n al doile pătrar de secol un organ al faurii române mai culte.

Favoruri pentru abonați. Abonații nóstri își pot comanda la noi următorele scrieri de Iosif Vulcan, cu prețuri fórté reduse : »Ranele Națiunii«, roman in 3 tomuri, in loc de 3 fl., cu 1 fl. ; »Novele«, tomul III, in loc de 1 fl. cu 50 cr. ; »Mirésa pentru mirésă«,

comedie in 3 acte, in loc de 1 fl., cu 25 cr. ; »Lira mea« poesii noue, edițiune poporală, in loc de 1 fl., cu 60 cr. ; »Dela sate« novele și schițe, in loc de 70 cr. cu 40 cr. ; »De unde nu este rentórcere«, roman de Adrien Gabrielly, tradus de Tit Bud, in loc de 1 fl. cu 25 cr. Tóte aceste scrieri, 8 tomuri, comandate deodată, costă 2 fl.

Asemene se ofere și portretul dlui Ioan Brătian, in loc de 1 fl., cu 25 cr. ; portretul reginei Romárei in costum național, in edițiune de lucș 25 cr., in edițiune poporală 10 cr.

Ca dar pentru dame recomandăm »Lira mea«, poesii noue de Iosif Vulcan, un volum, 15 cóle, edițiune de lucș 3 fl.

Din scrierile : Selavul Amóruului, Poesii, Panteonul Român, Tanda-Manda, Cavalerii Noptii nu mai avem nici un esemplar.

»Redacțiunea Familiei.«

SIGISMUND CZARTORYJSKY

din Budapesta.

Cel mai plăcut și mai renumit specialist, Dr. de chirurgie din Varșovia. Trecend prin Oradea-mare, s'a oprit câteva zile aici și are onórea a înșciința on. public, că după esperiență de ani îndelungi a izbutit să depărteze radical chiar și cele mai vechi

bătături, umfleturi de inghet, unghii crescute 'n carne, fără să le arță, taie séu sângere, prin metódu cel mai simplu natural in câteva minute și fără cea mai mică durere.

Se află in otelul Szécsenyi etagiul prim nr. 12. Ore de operațiune 9—12 inainte de miédădi și 2—5 d. m. Lă dorință și in case particulare.

(2—2)

Poșta redacțiunei.

Bozovici. Ghicitórea numai atunci o vom puté intrebuiță, decă in locul numelui prim veți pune altul.

Drei M. B. in Br. Primim condițiunea.

Dlui I. P. in Bm. Detto.

La sortă mea. E destul s'o citéscă numai dnia-ei.

Călindarul săptămânei.

Dia sept.	Călindarul vechiu	Calind. nou	Sórele
Dumin.	inainte de botez. Domn. Ev. Marc	c. 1 gl. 7, a inv. 9	res. ap.
Duminea	30 Mart Anisia	11 Higiniu	7 47 4 31
Luni	32 Cuv. Melania	12 Reinhold	7 46 4 32
Marți	1 (†) Taier. imp. și st. V.	13 Ilariu	7 46 4 32
Mercuri	2 Silvestru	14 Felix	7 45 4 33
Joi	4 Prof. Malachia	15 Maurus	7 45 4 35
Vineri	5 Sob. 70 Apostoli	16 Marcelin	7 43 4 37
Sămbătă	3 Teop. și Teona	17 Anton p. stn.	7 42 4 39

Indreptare Sub sonetul din ac. trecut din greșelă nu s'a insemnat, că e trasus după Pătrarca.

Proprietar, redactor respunđător și editor: **IOSIF VULCAN.**

Cu tipariul lui Iosif Lang in Oradea-mare.

